

Горват Т. Ю., аспірантка
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

**ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА
ЯК ОБ'ЄКТ РЕГУЛЮВАННЯ**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-068-1-29>

Сучасна ринкова економіка вимагає від підприємства високої ефективності та безперервності виробництва, конкурентоспроможного розвитку та стратегічних досягнень, впровадження

дієвих форм господарювання та технічних інновацій, виконання усіх зобов'язань тощо. Для забезпечення вищезазначених показників та успішного функціонування, суб'єкт господарювання гостро потребує міцної фінансової основи. Цією основою, перш за все, слугує забезпечення достатнього обсягу фінансових ресурсів, необхідного для стабільної фінансової діяльності суб'єкта господарювання та ефективного їх використання. Однак, не менш важливим чинником, що гарантуватиме успішну фінансову діяльність, продуктивне управління та зростання ділової активності підприємства є набір чітких, послідовних та координованих кроків, спрямованих на досягнення ефективних результатів та дієвих показників ведення господарської діяльності. Такі кроки виражаються, передусім, у чітко встановлених правилах, принципах, механізмах, методах, нормах тощо, дотримання та взаємодія яких дозволить утримувати у сталій рівновазі ключові показники фінансової діяльності підприємства, забезпечувати високий рівень конкурентоспроможності та платоспроможності, тримати курс на стабільність та прибутковість, вчасно виявляючи диспропорції та мінімізуючи загрози, підприємницькі ризики і кризові ситуації.

Одним із ключових засобів забезпечення вищевказаних показників слід виділити регулювання фінансової діяльності підприємства.

Базовий зміст терміну «регулювання», що жодним чином не суперечить економічному, тлумачить його як «процес упорядкування чим-небудь, керуванням чимось, підкоряючи його відповідним правилам, певній системі» [1, с. 1207].

Регулюючий вплив на фінансову діяльність підприємств спрямований з боку низки суб'єктів, що покликані здійснювати процес регулювання.

Середа О.О. зауважує, що регулювання фінансової діяльності може бути розглянуте як в контексті макроекономічного, так і мікроекономічного рівнів. Ключовим завданням регулювання фінансової діяльності підприємств на макрорівні є стимулювання процесів утворення капіталу та створення умов для підвищення

вартості підприємств. На мікроекономічному рівні регулювання покликане забезпечувати дотримання оптимального співвідношення капіталу, що призведе до ефективного відтворення власного капіталу, зростання вартості підприємств, здійснення справедливого розподілу доходів, зміцнення фінансової незалежності підприємств [4].

Науковець, базуючись на проведених дослідженнях, розмежовує наступні види регулювання фінансової діяльності:

- державне регулювання, що реалізується засобами бюджетної, податкової, інвестиційної, грошово-кредитної, регіональної, зовнішньоекономічної політики;
- ринкове регулювання, що втілюється шляхом задіяних механізмів конкуренції, ціноутворення, попиту і пропозиції;
- внутрішнє регулювання, що здійснюється в межах окремого підприємства [4].

Відповідна структура регулювання фінансової діяльності наведена на рисунку 1.

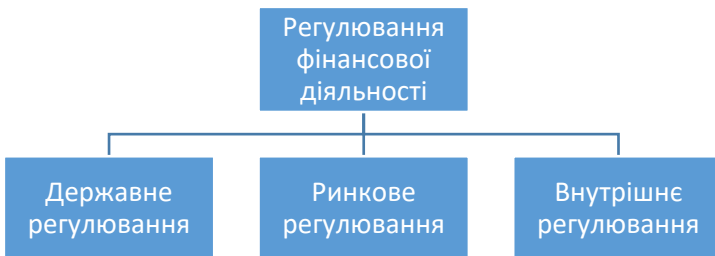

Рис. 1. Види регулювання фінансової діяльності

Джерело: систематизовано автором на основі [4]

Держава, володіючи відповідними повноваженнями, маючи на меті створення оптимальних умов для успішного функціонування суб'єктів господарювання та використовуючи певні методи, важелі й інструменти впливу, здійснює контроль над ними, адже ефективність фінансової діяльності підприємств значною мірою залежить від раціонального державного втручання.

Цілями регулюючого впливу держави на фінансову діяльність господарюючих суб'єктів є, зокрема:

- створення адекватної правової основи для ефективного функціонування та захисту підприємств;
- вплив на справедливий розподіл ресурсів, спрямований на підвищення ефективності виробництва, а також забезпечення єдиних умов та можливостей для формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання;
- застосування форм та методів державного регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, що спрямовані реалізувати розроблену державну політику;
- забезпечення єдиних умов для здійснення фінансової діяльності підприємств усіх форм власності;
- спрямування суб'єктів господарювання до максимально ефективних та прибуткових видів діяльності тощо [2].

Ринкове регулювання є збалансованим поєднанням специфічних елементів ринку, що здатні до безперерійного, самостійного функціонування та продуктивної взаємодії. Корецька С.О. виокремлює три важливі елементи (вільні, нерегульовані), відсутність хоч одного з яких виключає існування повного ринку. Мова йде про виробництво (формулює пропозицію), купівлю (формулює попит) та ціну (збалансовує попит та пропозицію) [3].

Необхідність втручання та застосування впливу держави у фінансову діяльність суб'єктів господарювання сумніву не викликає. Особливо це стосується окремих випадків, коли потужностей ринку недостатньо або спостерігається його виснаження. Однак, коли ринкові механізми успішно самостійно функціонують та здатні дієво регулювати фінансові процеси суб'єктів господарювання, держава повинна бути опосередкованим спостерігачем, забезпечуючи необхідне підґрунтя для адекватної діяльності ринку та здійснюючи м'який контроль, з метою оптимальної, збалансованої взаємодії регулюючих суб'єктів та загальної підтримки стабільної економічної ситуації.

Внутрішнє регулювання фінансової діяльності підприємства розглядається як приватний процес регламентування різних

аспектів фінансової діяльності окремого суб'єкта господарювання. Сутність такого регулювання передбачає, серед іншого, вільну можливість підприємства:

- обирати види, сфери, напрямки і методи діяльності;
- формувати виробничі стратегії;
- встановлювати ділові відносини з контрагентами;
- приймати ключові рішення та обирати засоби для їх виконання;
- обирати доцільні джерела фінансування;
- вільно встановлювати ціни на товари та послуги;
- вільного розпоряджатись прибутком, що залишається після сплати податків, зборів та інших платежів, які передбачає закон тощо.

Очевидно, що успішне функціонування підприємства як ключової ланки економіки вимагає регулярної, всебічної координації його діяльності. Доцільна, налагоджена та виважена система регулювання фінансової діяльності господарюючих суб'єктів є одним із найбільш вагомих чинників такого успіху.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В.Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. VIII, 1728 с.
2. Дьомінов О.О. Державне регулювання фінансової діяльності підприємства. *Цифровий репозитарій ХНУМГ ім. О.М. Бекетова*. URL: http://eprints.kname.edu.ua/49395/1/ilovepdf_com-73-74.pdf.
3. Корецька С.О. Особливості дії ринкового механізму в сучасних моделях економіки. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2012. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=977>.
4. Середа О. О. Механізм регулювання фінансової діяльності підприємств. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2011. Вип. 27(1). С. 219–222. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2011_27\(1\)_51](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2011_27(1)_51).